

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1940

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
46 – ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ – 46
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

FRANCIS BACON

ΔΟΚΙΜΙΑ

ΝΕΙΑΤΑ ΚΑΙ ΓΗΡΑΤΕΙΑ

Ένας άνδρας, νέος στα χρόνια, μπορεί νάναι γέρος στις ώρες, αν δεν έχασε καιρό. Άλλ' αυτό γίνεται σπάνια. Γενικά, τὰ νειάτα είναι σαν τις πρώτες σκέψεις, που είναι λιγότερο σοφές από τις στερνές: γιατί υπάρχουν νειάτα και στις σκέψεις, όπως και στα χρόνια. Και μολαταυτά η έπινοητικότητα τών νέων είναι πιο ζωηρή παρά τών γέρων' κι' οι φαντασίες κυλούν στο μυαλό τους καλλίτερα και σαν πιο θεϊκά. Οι ιδιοσυγκρασίες που είναι πολύ φλογερές κι' έχουν μεγάλες και βίαιες έπιθυμίες και άνησυχίες, δέν είναι ώριμες για δράση κι' όταν περάσουν τὸ μεσημβρινό τών χρόνων τους: όπως έγινε με τὸν 'Ιούλιο Καίσαρα και τὸ Σεπτήριο Σεβήρο' για τὸν τελευταίον εἶπαν' «είχε νειάτα γεμάτα όχι μονάχα πλάνες, αλλά και μανίες». Και μολαταυτά υπήρξε, σ' ἄλλο τὸν κατάλογο τών αυτοκρατόρων, σχεδὸν ὁ Ικανώτερος. Οι ήσυχασμένες, όμως, ιδιοσυγκρασίες μπορούν νά κάνουν καλά και στα νειάτα τους. Όπως τὸ εἶδαμε στὸν Αὐγουστο, στὸν Κοσμά τών Μεδίκων, στὸν Γάστωνα ντέ Φουά και σ' ἄλλους. Από τὸ ἄλλο μέρος, ἡ φλόγα και ἡ ζωηρότητα στα γηρατειά είναι εξαίρετος ὄρος για τὰ δημόσια πράγματα. Οι νέοι είναι καταλληλότεροι νά έπινοούν, παρά νά κρίνουν' καταλληλότεροι νά έκτελούν, παρά νά συμβουλεύουν' και καταλληλότεροι για καινούργια σχέδια παρά για τις κανονισμένες ὑποθέσεις. Γιατί ἡ πείρα τῆς ηλικίας ὁδηγεῖ τοὺς γέρους σὲ πράγματα που βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο τῆς, αλλά τοὺς παραπλανᾷ στα καινούργια πράγματα. Οι πλάνες τών νέων είναι ἡ καταστροφή τών ὑποθέσεων' οι πλάνες όμως τών γέρων περιορίζονται σὲ τοῦτο: ὅτι περισσότερα θά μπορούσαν νάχαν γίνει ἢ γρηγορώτερα.

Οι νέοι στο χειρισμό και τὴν οικονομία τών πράξεων, ἀγκαλιάζουν περισσότερα ἀπ' ὅσα μπορούν νά κρατήσουν' ἀνακινούν περισσότερα ἀπ' ὅσα μπορούν νά καθουχάσουν' πετούν στο τέρμα, χωρίς νά λο-

γαριάζουν τὰ μέσα και τις διαβαθμίσεις' ἀκολουθοῦν μέχρι παραλογισμοῦ τις λίγες ἀρχές που συνάντησαν τυχαία' δὲ διστάζουν νά καινοτομοῦν, πράγμα που προκαλεῖ ἀπρόβλεπτες δυσκολίες' χρησιμοποιοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὰ δραστικώτερα φάρμακα' και, πράγμα που διπλασιάζει ὅλες τις πλάνες, δέν τις ἀναγνωρίζουν, οὔτε τις ἀνακαλοῦν, σαν ἕνα ἀπροπόνητο ἄλογο, που οὔτε σταματᾷ, οὔτε γυρίζει. Οι ηλικιωμένοι έχουν παρά πολλές έπιφυλάξεις, συμβουλεύονται παρά πολύ, ἀποτολμοῦν ἐλάχιστα, μετανοοῦν πολύ γρήγορα και σπάνια προχωροῦν τις ὑποθέσεις ὡς τὴν ὀλοκλήρωσή τους, ἀλλ' Ικανοποιοῦνται με μιὰ μέτρια έπιτυχία. Χωρίς ἄλλο είναι καλὸ νά συνδυασθῇ ἡ χρησιμοποίηση ἀμφοτέρων' γιατί θάναι καλὸ για τὸ παρόν, ἀφοῦ οι ἀρετές τών δύο ηλικιῶν θά μπορούν νά διορθώσουν ἀμοιβαία τὰ ἐλαττώματά του' και θάναι καλὸ και για τὸ μέλλον οι νέοι νά παίρνουν μαθήματα, ἐνῶ οι ηλικιωμένοι θά ἐνεργοῦν' και τέλος θάναι καλὸ για τὰ ἐξωτερικά συμβάντα, γιατί τὸ κύρος συνοδεῦει τοὺς γέρους και ἡ εὐνοια κι' ἡ δημοτικότητα τοὺς νέους. Από τὴν ἠθική ἀποψη, όμως, ἴσως τὰ νειάτα νά ὑπερισχύσουν, όπως τὰ γηρατειά στην πολιτική. Κάποιος Ραββίνος ἀπὸ τὸ κείμενο «Και οι πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται και οι νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται», ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα ὅτι οι νέοι είναι πλησιέστερα στο Θεὸ παρά οι γέροι, γιατί ὁ ὀρατισμός είναι καθαρώτερη ἀποκάλυψη παρά τὸ ὄνειρο. Κι' ἀσφαλῶς ὅσο περισσότερο πί-νει ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν κόσμο, τόσο μεθᾷ: και τὰ γηρατειά κερδίζουν μᾶλλον ἀπὸ τις δυνάμεις τῆς νοήσεως, παρά ἀπὸ τις ιδιότητες τῆς θελήσεως και τών αἰσθημάτων. Ὑπάρχουν μερικοὶ που έχουν ὑπερπρώιμη ὀριμότητα στα χρόνια τους, που μαραίνεται γρήγορα: αὐτοὶ είναι, πρώτα ὅσοι έχουν εὐθραυστο μυαλό, που εὐκολα στραβώνει' όπως ὁ Ἐρμογένης ὁ ρήτωρ, που τὰ βιβλία του είναι παρά πολύ λε-

πτολόγα και πού κατόπιν κατάντησε ήλιθιος. Δεύτερον, όσοι έχουν φυσικές διαθέσεις, πού ταιριάζουν καλλίτερα στα νειάτα, παρά στα γηρατειά: λόγου χάριν μιὰ ρέουσα και πλούσια εύγλωττία, πού ταιριάζει στους νέους, όχι όμως στους ήλικιωμένους: Έτσι ο Κικέρων ειπε για τον Όρτένσιο: «Έμενε ο ίδιος κι' αυτό γι-

νόταν άταίριαστο». Τρίτον, όσοι παίρνουν πολύ μεγάλη φόρα στην άρχή κι' έχουν μεγαλείο περισσότερο άπ' ό,τι μπορεί να σηκώση ή διάρκεια των έτων. Τέτοιος ήταν ο Σκιπίων ο Άφρικανός, για τον όποιον ο Τίτος Λίβιος ειπε πράγματι: «Τό τέλος του υπήρξε κατώτερο άπό την άρχή του».

ΥΠΟΨΙΕΣ

Οι ύποψίες ανάμεσα στις σκέψεις είναι όπως οι νυχτερίδες ανάμεσα στα πουλιά: πετούν πάντα στα μισοσκοτάδο. Δέν υπάρχει άμφίβολια ότι πρέπει να τις καταπνίγουμε ή τουλάχιστο να τις φυλάγουμε καλά: γιατί συννεφιάζουν τό μυαλό: άπομακρύνουν τους φίλους και έμποδίζουν τις δουλειές μας, γιατί δέν τις άφίνουν να πάνε ίσια και σταθερά τό δρόμο τους. Προδιαθέτουν τους βασιληάδες για την τυραννία, τους συζύγους για τή ζήλεια, τους συνετούς για τήν άναποφασιστικότητα και τή μελαγχολία. Είναι έλαττώματα όχι τής καρδιάς, αλλά του μυαλού: γιατί κυριεύουν και τους πιο γερούς χαρακτήρες: όπως μαρτυρεί τό παράδειγμα του Έρρίκου VII τής Άγγλίας: δέν υπήρξε πιο φιλόποπος άνθρωπος, ούτε πιο σταθερός. Κι' όταν ο χαρακτήρας είναι τέτοιος, οι ύποψίες κάνουν μικρό κακό. Γιατί γενικά γίνονται δεκτές μονάχα άφου έξετασθεί άν είναι πιθανοφανείς ή όχι. Στις δειλές, όμως, ιδιοσυγκρασίες, πολύ γρήγορα κατακτούν έδαφος. Τίποτε δέν κάνει τον άνθρωπο να ύποπτεύεται πολύ, όσο τό να ξέρη λίγα: και γι' αυτό οι άνθρωποι θάπρεπε να γιατρεύουν τή φιλοψία, προσπαθώντας να μαθαίνουν περισσότερο κι' όχι κρατώντας τις ύποψίες τους στην καταχνιά. Τι τους χρειάζεται; Νομίζουν ότι είναι άγιοι εκείνοι πού χρησιμοποιούν ή με τους όποιους συναλλάσσονται; Δέν νομίζουν ότι κι' αυτοί έχουν τους

σκοπούς τους κι' ότι θά είναι πιο πιστοί στον έαυτό τους, παρά σε μάς; Γι' αυτό ο καλλίτερος τρόπος να μετριάσουμε τις ύποψίες, είναι να λογαριάζουμε τις τέτοιες ύποψίες γι' άληθινές και μολαταύτα να τις χαλιναγωγούμε σά να ναι ψεύτικες. Γιατί θάπρεπε να χρησιμοποιούμε τις ύποψίες έτσι πού άν κάτι πού ύποψιαζόμαστε είναι σωστό, να τό έμποδίσουμε να μπορέσει να μάς βλάψει. Οι ύποψίες πού τις μαζεύει μονάχο του τό μυαλό, είναι μονάχα βούϊσμα: οι ύποψίες, όμως, πού τρέφονται τεχνητά και τις βάζουν στο κεφάλι μας τά παραμύθια και τά ψιθυρίσματα των άλλων, έχουν άγκάθια. Άσφαλώς ο καλλίτερος τρόπος να καθαρίσουμε τό δρόμο στο δάσος αυτό των ύποψιών, είναι να τις πούμε μ' ειλικρίνεια σ' εκείνον πού ύποψιαζόμαστε: γιατί έτσι θά βεβαιωθούμε ότι θά μάθουμε περισσότερο για τήν άλήθεια τους, παρ' ό,τι ξέραμε πριν και συνάμα θά κάνουμε τό πρόσωπο, πού ύποψιαζόμαστε, πιο προσεκτικό, ώστε να μη δώσει άλλες αίτιες ύποψίας. Δέν πρέπει όμως να φερθούμε έτσι σ' ανθρώπους με πρόστυχο χαρακτήρα: γιατί αυτοί ποτέ δε θά ναι εύθεις όταν ανακαλύψουν ότι τους ύποψιαζόμαστε. Οι Ίταλοι λένε: «Sospetto licentia fede» ('Η ύποψία άπαλλάσσει τή νομιμοφροσύνη) σαν τάχα ή ύποψία να δίνη διαβατήριο στην εύθύτητα: κι' όμως θάπρεπε μάλλον να τήν σπρώξη να έξομολογηθή.

Μεταφρ. Γ. Ν. ΜΑΚΡΗΣ

MAURICE MAGRE

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΡΙ

Ήταν γονατιστή στο χαλί τής προσευχής. Πλάι τής ήταν ένα άναμμένο κερί κι' ένα μπουκάλι ροδόσταγμα. Μιὰ πεταλούδα, με θαυμαστά χρώματα, πετούσε στο δωμάτιο.

Τό πρόσωπό τής ήταν σ' έκσταση. Όταν μπήκα έκανε μιὰ κίνηση σαν κάποιος πούχει φταιξει. Έσκυφα άπάνω τής και είδα μέσ' στα μάτια τής τήν εικόνα του νιοϋ πού σκεπτόταν.

* Έσβυσα τό κερί.

* Η πεταλούδα πέταξε.

Μεταφρ. ΚΛΕΟ ΑΡΑΠΙΔΟΥ